

בש"פ 1040/20 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 1040/20

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה
במ"ת 32584-12-19 מיום 28.1.2020 שניתנה על-
ידי כב' השופט נ' סילמן

בשם העורר: עו"ד עיסאם טנוס

בשם המשיבה: עו"ד אפרת גולדשטיין רוזן

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 28.1.20 (מ"ת 32584-12-19, השופט נ' סילמן).
בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

כתב האישום וההליכים עד כה

2. ביום 12.12.2019 הוגש כתב אישום נגד העורר ושני נאשמים נוספים (להלן: הנאשמים הנוספים, וביחד: הנאשמים). בהמשך לכך ביום 13.1.2020 הוגש נגדם כתב אישום מתוקן. על-פי המתואר בכתב האישום המתוקן, העורר ואחד מן הנאשמים הנוספים החזיקו בחפץ דמוי תת-מקלע מאולתר (להלן: תת-המקלע אוהנשק) בבית עסק שבבעלות הנאשם השלישי, וזאת בלא רשות על פי דין. ביום 23.11.2019 בשעות הערב, העורר נהג ברכב שבו היו גם הנאשמים הנוספים (להלן: הרכב), והשלושה החזיקו והובילו את תת-המקלע וחמישה כדורים תואמים המשמשים תחמושת, אף זאת בלא רשות על פי דין. כאשר הבחינו הנאשמים במחסומים משטרתיים, הם הסתובבו והחלו בנסיעה מהירה חזרה. ניידת משטרה נסעה אחר הרכב, ולאחר שהבחינו בה הנאשמים, העורר האט את קצב הנסיעה ואחד מהנאשמים השליך אל מחוץ לרכב את תת-המקלע. מאחר שהמשך הדברים עוסק בעורר, מכאן ואילך ההתייחסות תהיה אליו בלבד.

3. בגין העובדות המתוארות בכתב האישום יוחסו לעורר עבירות בנשק (החזקה, נשיאה והובלה) לפי סעיפים 144(א), 144(ב) ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), ועבירה של שיבוש מהלכי משפט לפי סעיפים 244 ו-29 לחוק העונשין.

4. העורר נעצר ביום 23.11.2019 ומאז הוארך מעצרו מעת לעת. בהמשך לכך, בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

5. בדיון שהתקיים ביום 18.12.2019 כפר בא-כוחו של העורר בקיומן של ראיות לכאורה נגדו, ולחלופין טען כי עוצמת הראיות אינה גבוהה באופן המצדיק את מעצרו של העורר מאחורי סורג ובריח.

6. טענותיו של העורר נדחו וביום 23.12.2019 קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה בעניינו. במסגרת החלטתו, בית המשפט המחוזי בחן את הראיות שהציגה המדינה. בתוך כך צוינו, בין היתר, דו"חות הפעולה של השוטרים אשר היו מעורבים באירוע. מהדו"חות עולה כי במהלך המרדף אחר הרכב, העורר האט לפתע את קצב הנסיעה, וכן כי במהלך סקירה שנערכה לאחר מכן בזירת האירוע, הנשק נמצא בסמוך למקום ההאטה. התנהלות זו, כך נקבע, מלמדת על מודעותו של העורר לכוונת זריקת הנשק. בית המשפט המחוזי ציין עוד כי במושב האחורי של הרכב נמצאו כדורים התואמים את הנשק. כמו כן, צוין כי בחומרים שנמצאו בטלפונים הסלולאריים של העורר ושל נאשם נוסף נכללו צילומים שלהם בעודם אוחזים בכלי נשק, דומה לכאורה לזה שנתפס. עוד הוטעם כי ההתאמה בין הנשק שבצילום לנשק שנתפס מתבטאת גם בסימני הלחמה ייחודיים. בית המשפט המחוזי ציין עוד כי הודעותיהם של הנאשמים מחזקות אף הן את התשתית הראייתית הלכאורית, בין היתר בשל סתירות בגרסאותיהם ביחס למקום הימצאם עובר לנסיעתם המשותפת. בית המשפט המחוזי ציין, בנוסף, כי בבדיקות שבוצעו נמצאה כמות מזערית של שרידי ירי ומתכת על גופו של העורר, וכי אף זהו חיזוק מה לתשתית הראייתית.

7. לאחר מכן, בהחלטתו מיום 23.12.2019 קבע בית המשפט המחוזי כי לנוכח גילו הצעיר של העורר ובהתחשב בעובדה שהוא נעדר עבר פלילי, יש מקום להזמין תסקיר מטעם שירות המבחן בעניינו.

8. בהמשך לכך, ביום 12.1.2020 הגיש שירות המבחן תסקיר, שכלל המלצה שלילית ביחס לאפשרויות של שחרור העורר לחלופת מעצר או למעצרו בפיקוח אלקטרוני. בעיקרו של דבר, שירות המבחן התרשם כי אף שהעורר נעדר עבר פלילי, נשקפת ממנו מסוכנות גבוהה ויש חשש להישנות ביצוע עבירות נשק בעתיד. בתוך כך, צוין כי העורר מנהל

קשרים חברתיים שוליים ועלול להיות מושפע מלחץ חברתי שלילי. ביחס למפקחים שהציע העורר, שירות המבחן התרשם כי אף שהם מגויסים לסייע לו, הם עלולים להתקשות בהצבת גבולות, וזאת בשים לב לכך שהמקום שהוצע לשהותו של העורר נמצא באזור מגוריו, שם הוא נהג לנהל את קשריו השוליים.

9. להשלמת התמונה יצוין, כי בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 14.1.2020, הודיע העורר כי יש ביכולתו להציע מיקום חלופי לזה שנבחן, הרחק מאזור מגוריו. בית המשפט המחוזי הורה על הגשת תסקיר משלים שיבחן זאת, ואולם בהמשך הודיע העורר כי הדבר אינו אפשרי, ולפיכך המלצתו השלילית של שירות המבחן נותרה בעינה.

10. בהחלטתו מיום 28.1.2020 קבע בית המשפט המחוזי כי אין מקום לשחרור העורר לחלופת מעצר או להשמתו במעצר בפיקוח אלקטרוני, וזאת בשים לב לטיב העבירות המיוחסות לו ולהערכת המסוכנות של שירות המבחן. עוד צוין, כי משעה שלא הוצע מיקום מרוחק ממקום מגוריו של העורר אשר יש בו כדי "לעוקרו" מסביבתו החברתית - אין מנוס ממעצרו עד תום ההליכים.

הערר

11. הערר שבפני מכוון כלפי החלטתו של בית המשפט המחוזי - הן כנגד קביעותיו לגבי התשתית הראייתית והן כנגד המסקנה כי יש לעוצרו מאחורי סורג ובריח.

12. באשר לתשתית הראייתית, העורר טוען כי הראיות שהציגה המדינה ביחס לעבירות של נשיאת הנשק והובלתו הן נסיבתיות, וכי אין לייחס לו מודעות והסכמה להחזקת הנשק ברכב. בפרט, העורר טוען כי בית המשפט המחוזי שגה כשהסיק כי האטת הרכב מלמדת על זריקת הנשק ממנו. זאת, מאחר שמדובר בתגובה טבעית לכך שניידת משטרה עקבה אחר הרכב. עוד טוען העורר, כי לקביעתו של בית המשפט המחוזי שלפיה הנשק נמצא בסמוך למקום שבו האט הרכב אין כל עיגון בחומר הראיות. העורר טוען, בנוסף, כי בשונה מהנאשמים הנוספים, נמצאה עליו כמות מזערית בלבד של שרידי ירי.

13. ביחס לחלופת המעצר, העורר טוען כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שפסל אותה, בשים לב לגילו הצעיר של העורר ולכך שהוא נעדר עבר פלילי. בתוך כך, נטען כי הערכתו של שירות המבחן בדבר הקושי של המפקחים המוצעים להציב גבולות לעורר אינה עולה בקנה אחד עם התרשמותו מהם כאנשים "ישרי דרך הרוצים בטובת נכדם". באשר למיקום החלופה המוצעת, העורר מבהיר כי מדובר בבית מגודר ונעול, אשר השהות בו תסייע לנתק את העורר מקשריו החברתיים השוליים. לאור האמור, העורר מבקש להורות על שחרורו לחלופת מעצר, ולמצער על מעצרו בפיקוח אלקטרוני.

14. מנגד, עמדת המדינה היא כי דין הערר להידחות. במישור הראייתי טוענת המדינה כי המכלול מניח בסיס לקיומן של ראיות לכאורה. המדינה מבססת טענתה זו, בין היתר, על התמונות שנמצאו בטלפונים הסלולריים שבהן נחזה העורר כשהוא אוחז בתת-המקלע, וכן על ההתאמה שבין התמונות האמורות לבין הנשק שנמצא בשולי הכביש. המדינה מוסיפה וטוענת כי בניגוד לטענות העורר, מהראיות שהוצגו עולה כי הנשק נמצא בשולי הכביש שבו נסע הרכב, במרחק של כ-1,300 מטרים מהמקום שבו הוא לבסוף עצר - מיקום המתיישב עם דיווחי השוטרים ביחס לאזור האטת קצב

הנסיעה. המדינה מדגישה, בנוסף, את הערכתו של שירות המבחן בדבר המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהעורר, וכן את החשש שהוא ישוב ויבצע עבירות.

דין והכרעה

15. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ועיינתי בחומר הראיות, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות - משהונחה תשתית מספקת לביסוס ראיות לכאורה, ומשלא הוצע מיקום למעצר בפיקוח אלקטרוני או לחלופת מעצר אשר יש בו כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעורר.
16. כידוע, הצטברות ראיות נסיבתיות עשויה לבסס, במקרים המתאימים, תשתית ראייתית לכאורית הנדרשת לצורך מעצרו של נאשם עד תום ההליכים (ראו סעיף 21(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוקהמעצרים)). זאת, כאשר המסכת הראייתית הכוללת עשויה להביא להרשעה, וכאשר ההסבר החלופי שהציג הנאשם אינו שומט את הקרקע תחת פוטנציאל ההרשעה האמור (ראו למשל: בש"פ 898/15 עזיז' מדינת ישראל, פסקה 34 (19.2.2015); בש"פ 7154/17 ג'ברנ' מדינת ישראל, פסקה 37 (1.10.2017)).
17. במקרה דנן נחה דעתי כי קיים גרעין מספק של ראיות לכאורה. חומרי החקירה שהציגה המדינה נסמכים בעיקרם על שני אדנים: דו"חות פעולה של המשטרה, וכן צילומים שנמצאו בטלפונים הסלולאריים של הנאשמים. מדו"חות הפעולה של השוטרים עולה התנהלות מחשידה של הנאשמים במהלך הנסיעה ברכב, כאשר הם האטו את קצב הנסיעה בסמוך למיקום שבו נמצא, לאחר מכן, הנשק כשהוא ריק מכדורים. כמו כן, כאמור, נמצאו כדורים במושב האחורי ברכב, וכן נמצאה התאמה בין הנשק הנחזה בצילומי הנאשמים לבין הנשק שנתפס. בדיון שהתקיים בפני הציג בא-כוח העורר הסבר חלופי להתנהלותו של העורר, וציין כי הוא ניסה לסייע לאחד מהנאשמים הנוספים, אשר הפר תנאים של פיקוח אלקטרוני, להימלט מהמשטרה. אמנם כן, האמור בדו"חות המשטרה אינו מאפשר לומר בוודאות כי הנאשמים החזיקו בנשק וזרקוהו מן הרכב. ואולם, עוצמתן המצטברת של הראיות האמורות מקימה לכל הפחות ספק ביחס לגרסתו הדחוקה של העורר, ואני סבורה כי די בה כדי להורות על מעצרו עד תום ההליכים (ראו והשוו: בש"פ 3484/14 מדינת ישראל נ' חיימוב, פסקאות 23-26 (22.5.2014)).
18. באשר לעילת המעצר, כידוע, הכלל בעבירות נשק המקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק המעצרים, הוא של מעצר מאחורי סורג ובריה (ראו למשל: בש"פ 4278/19 זיודנ' מדינת ישראל, פסקה 11 (4.7.2019); בש"פ 977/20 עמארנ' מדינת ישראל, פסקה 13 וההפניות שם (19.2.2020)). בהתאם, נקבע כי חריגה מכלל זה תיעשה אך במקרים שבהם ישנה מתכונת אשר ברמת ביטחון גבוהה תאיין את המסוכנות הנשקפת מהנאשם (ראו למשל: בש"פ 5399/16 מדינת ישראל נ' ג'רבי, פסקה 15 (8.7.2016)). בענייננו, שירות המבחן העריך, כאמור, כי ישנו סיכון משמעותי להתנהלות עבריינית חוזרת מצדו של העורר, וזאת בשים לב לכך שהוא מנהל קשרים חברתיים בעייתיים באזור מגוריו ונוטה להיות מושפע מהם. עוד העריך שירות המבחן, כי המפקחים המוצעים עלולים להתקשות לפקח על העורר באופן אשר יאיין את מסוכנותו, דבר הרלוונטי אף למעצר בפיקוח אלקטרוני (ראו למשל: בש"פ 1939/18 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 12 (13.3.2018)). בנסיבות אלה, משעה שהעורר לא הציע מיקום לחלופת מעצר או למעצר בפיקוח אלקטרוני המרוחק מאזור מגוריו - אני תמימת דעים עם בית המשפט המחוזי כי אין מנוס ממעצרו המלא עד תום ההליכים.

19. למותר לציין כי אין בהחלטה זו כדי למנוע מהעורר להציע פיקוח אנושי אחר בעתיד, במיקום המנותק מסביבת המגורים שלו, ובית המשפט המחוזי יכריע בכך בהתאם למיטב שיקול דעתו.

20. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, ה' באדר התש"ף (1.3.2020).

שׁוֹפֵט
